ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΕΤΟΣ ΚΕ' — ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1950 - ΤΕΥΧ. 10

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚῸΝ ἹΣΤΟΡΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΌΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤῊΣ ΚΑῚ ὙΠΕΎΘΥΝΟΣ

† Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ στηρίζεται εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου, ἡ ὁποία, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου, εἶναι ἅγιον πρᾶγμα. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, μόνον εἰς θρησκευτικὴν ἀτμόσφαιραν δύναται νὰ ζήσῃ ἡ Δημοκρατία. Οἱ ἄνθρωποι κτίζομεν ἐπάνω εἰς τὴν ἱστορίαν μας, εἰς τὰ ἔθιμά μας, εἰς τὰς παραδόσεις μας καὶ εἰς τὰ γνωρίσματα τοῦ χαρακτῆρος τοῦ λαοῦ μας. Ἡ ἐλευθερία μας πρέπει νὰ εἶναι ἐδαφική. Ἡ ψυχὴ τῆς Δημοκρατίας: ἡ ἐλευθερία, εἶναι ἡ βαθύτερη δίψα καὶ ἀπαίτησις τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, καὶ χωρὶς αὐτὴν μήτε εἰρήνη, μήτε ἀσφάλεια, μήτε χαρὰ ὑπάρχει.

Τὸ παρελθὸν πρέπει νὰ γίνεται παρόν, οἱ νεκροὶ δὲν ζοῦν μονάχα εἰς τὴν μνήμην, ἀλλὰ ζοῦν σύγχρονα καὶ οὐσιαστικά. Ὁ κόσμος εἶναι ἀπὸ τρία πράγματα συντεθειμένος: ἀπὸ παρελθόν, ἀπὸ παρὸν καὶ ἀπὸ μέλλον. Μία ἑνότητα καθολικὴ μᾶς διαπερᾷ καὶ μᾶς διέπει, καὶ εἰς τὴν ἑνότητα αὐτὴν εὑρίσκεται τὸ νόημα τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς ζωῆς, καὶ κατορθοῦται ἡ τελείωσίς της.

Θὰ μείνωμεν εἰς τὸ ἔδαφός μας, ἀλλὰ θὰ ἀνανεούμεθα διαρκῶς, θὰ προοδεύωμεν. Τὰ Ἄτομα, ἡ Κοινωνία, τὰ Κόμματα, ἡ Πολιτεία, πρέπει πάντοτε νὰ ἀνανεώνωνται. Ἡ ἀνανέωσις τῆς Κοινωνίας καὶ τοῦ Κόμματος καὶ τῆς Πολιτείας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν δυναμικότητα τῶν ἡγετῶν. Καὶ οἱ νέοι διὰ τὴν ἡγεσίαν εἶναι πολύτιμον στοιχεῖον, παράγων σπουδαῖος, ἀλλ᾽ αὐτὸς δὲν εἶναι ἀρκετός. Μᾶς χρειάζονται πρὸ παντὸς ἄνθρωποι μὲ πεῖραν, ἄνθρωποι ὥριμοι. Ἡ πεῖρα προσκτᾶται μὲ τὸν χρόνον, μὲ τὰ γεγονότα, μὲ τὸ ὡρίμασμα ἀνάμεσα ἀπ᾽ αὐτά. Ἀπαιτοῦνται προσέτι ἐπιστήμονες, ἄνθρωποι πολιτισμένοι, καὶ πρὸ παντὸς πιστεύοντες ὅτι εἴμεθα πλασμένοι διὰ τὸ ἀνώτερον. Καὶ τὴν ζύμην αὐτὴν τῆς ἀναπλάσεως, τῆς ἀνακαινίσεως, μᾶς τὴν δίδει ἡ Θρησκεία.

Ἡ Δημοκρατία, ὅπως ὅλα τὰ μεγάλα πράγματα, ἡ Δικαιοσύνη, ἡ

Ἐλευθερία δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἀπηρτισμένη ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἀλλὰ γίνεται μὲ τὴν προσπάθειαν καὶ τὴν συστηματικὴν καλλιέργειαν καὶ ὁ δρόμος ποὺ φέρνει εἰς αὐτὴν εἶναι μακρός, καὶ ὡσὰν νὰ εἶναι ἀπὸ καιρὸν ἀπάτητος. Μὲ τὴν ἐργασίαν θὰ πλατυνθῇ ἡ ψυχή μας καὶ θὰ ἁπλωθῇ βαθεῖα σιωπὴ μέσα της, διὰ νὰ γίνωμεν ὥριμοι διὰ τὴν Δημοκρατίαν. Οὔτε θὰ δαπανήσῃ οὔτε θὰ προδώσῃ ἡ Χώρα μας τὴν Δημοκρατίαν, ἀλλὰ θὰ τὴν κατακτήσῃ μὲ ταπεινοφροσύνην καὶ μὲ διάθεσιν εὐλαβικήν. Ἐργάται εἴμεθα τοῦ Ναοῦ της ὅλοι, καὶ ἔχομεν βαθεῖαν εὐθύνην, καὶ πρέπει τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης αὐτῆς νὰ ἀρχίσῃ νὰ ἐπικρατῇ εἰς τὴν ψυχήν μας, πρέπει νὰ ἐργαζώμεθα μὲ προσοχήν, μὲ ρυθμόν, μὲ ἠρεμίαν, μὲ ὑπομονήν. Κατ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ γίνωμεν ὥριμοι, μὲ τὴν ματιὰν ἀσημένιαν εἰς ὡρισμένας στιγμάς, κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ βιώνεται ἡ ἀξία καὶ τὸ νόημα τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ Δημοκρατία πρέπει νὰ ὡριμάσῃ κατὰ τὸν τρόπον τοῦ δένδρου, τὸ ὁποῖον γνωρίζει ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡ ἄνοιξις, καὶ δὲν ἐκβιάζει τοὺς χυμούς του. Τὸ ἄνθος τοῦ δένδρου εἶναι γεμᾶτο ἀπὸ ὑπομονήν, ἀπὸ μόνωσιν καὶ ἀπὸ σιωπήν. Σοβαροί, ταπεινόφρονες πρέπει νὰ γίνωμεν, γεμᾶτοι μὲ ἐμπιστοσύνην καὶ ἠρεμίαν. Ἁγία Γραφὴ νὰ γίνῃ ἡ καρδία μας, καὶ αἱ νύκτες μας ὕμνοι, προσευχαί. Μανδύας γύρω μας θὰ γίνῃ τότε ἡ Δημοκρατία μας, τὰ δειλινὰ θὰ γεμίσουν ἀπὸ γλυκύτητα, τίποτε δὲν θὰ μᾶς φράσσῃ τὸν δρόμον, ἡ ἀναπνοή μας θὰ εἶναι ἡ ἐλευθερία, ἡ ἀσφάλεια, ἡ χαρά, ὄρθροι νέοι θὰ γλυκοχαράζουν πάντοτε, τὰ χέριά μας θὰ εἶναι φωτισμένα, καὶ ἡ ζωή μας γόνιμη, καταξιωμένη. Ἡ Δημοκρατία θὰ γίνῃ τότε ὁ γείτονάς μας, ὁ σύντροφος, ὁ ἑαυτός μας. Ὁ ψυχικός μας τότε βίος θὰ πάρῃ τὴν πληρότητα, ἡ προσωπικότης μας τὴν ἀλκήν, διὰ νὰ μεταβάλῃ τὸν κόσμον εἰς ἐσωτερικότητα. Ἡ ζωή μας θὰ γίνῃ ἐσωτερικότης, σιωπηλὴ καὶ ταπεινόφρων.

Ἡ ἀλήθεια αὐτὴ πρέπει νὰ εἰσχωρήσῃ ὁλονὲν βαθύτερα εἰς τὸ εἶναί μας. Νὰ γίνωμεν δρῦς, καὶ αἱ σκέψεις αὐταὶ γύρω μας νὰ εἶναι τὰ πουλιά, κωδωνοστάσιον νὰ γίνωμεν. Πρέπει νὰ τὴν σκεπτώμεθα ὡσὰν μοναδικὸ πρᾶγμα τὴν Δημοκρατίαν, νὰ ἀφοσιώνωμεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀποκλειστικήν μας ἀγάπην, τὸν μόχθον μας. Καὶ αἱ λέξεις μας δι᾽ αὐτὴν πρέπει νὰ παίρνουν τὴν διαφάνειαν τοῦ ἀμεθύστου καὶ τὴν σιωπηλὴν ἔντασιν. Νὰ ἀτενίζωμεν εἰς αὐτὴν ὡσὰν εἰς πρόσωπον προσφιλές, νὰ προφέρωμεν τὸ ὄνομά της κατὰ τρόπον ποὺ νὰ ὑπάρχῃ αἰώνια. Αὐτὴ νὰ γίνῃ ὁ καρπός, καὶ ἡμεῖς οἱ κηπουροί. Ὅταν ὁμιλῶμεν δι᾽ αὐτήν, ἡ ὁμιλία μας νὰ εἶναι ὡσὰν ἕνας διάλογος μεταξὺ τῆς ὥρας ποὺ περνᾷ καὶ τῆς αἰωνιότητος.

† Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΦΩΝΗ ΕΝΟΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΕΣΧΑΤΩΣ ὁ Ρῶσσος καθηγητὴς Σέργιος Τροΐτσκη—ἄλλοτε ὑπερήσπιζε τὰ δικαιώματα τῆς συνόδου τοῦ Κάρλοβιτς, ἔπειτα διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἐπέστρεψεν εἰς Ρωσσίαν, διὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ γραφίς του ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τοῦ προμνησθέντος ἐκκλησιαστικοῦ κέντρου—ἐπανέλαβε τὴν ἐκστρατείαν του ἐναντίον τῶν ἰδιαιτέρων δικαιωμάτων τῆς πρωτοθρόνου τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Κυρίως ἐπιχειρεῖ νὰ διαμφιβητήσῃ τὰ δικαιώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν ἐν Διασπορᾷ Ἐκκλησιῶν, ἤτοι τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῶν μὴ περιλαμβανομένων ἐντὸς τῶν γνωστῶν ὁρίων τῆς δικαιοδοσίας τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τῆς Ὀρθοδοξίας. Τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος τούτου ἤνοιξεν ὁ Ρῶσσος καθηγητὴς δι' ἑνὸς ἄρθρου του ἐπιγραφομένου «Περὶ τῶν ὁρίων τῆς ἐπεκτάσεως τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῆς Διασπορᾶς» καὶ δημοσιευθέντος εἰς τὸ περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας (Νοέμβριος 1947). Ἀφορμὴν εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ ἄρθρου ἐκείνου ἔδωκε μία μελέτη τοῦ Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Χρυσοστόμου «Αἱ Συμπληγάδες», καταχωρισθὲν ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» (1947 σ. 227—229). Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Τροΐτσκη ἀπήντησεν ὁ καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἐμμ. Φωτιάδης διὰ μιᾶς μελέτης δημοσιευθείσης εἰς τὴν «Ὀρθοδοξίαν» τοῦ 1948 σ. 210—240 καὶ εἰς ἰδιαιτέραν ἀνατύπωσιν. Εἰς τὴν πνευματικὴν ταύτην μάχην ἔλαβε μέρος καὶ τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας «ὁ Πάνταινος» (1949 σ. 91—108) [1]).

Ὁ Γάλλος D. P. Dumont εἰς τὸ περιοδικὸν «Εἰρηνικὸν» (τόμος XXII, σ. 304—315) συνοπτικῶς ἀναλύει ὅλα τὰ ὑπὸ τῶν προαναφερθέντων ἀρθρογράφων σχετικῶς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου ἔναντι τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ καταλήγει εἰς συμπεράσματα δικαιότερα παρὰ ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα καταλήγει ὁ ἀρθρογράφος τοῦ «Πανταίνου» καὶ ἄλλοι, ἐκδώσαντες οὐ πρὸ πολλοῦ Ἐκκλησιαστικὴν

---

[1]) Ὁ Τροΐτσκη συνεχίζει τὸν γραφιδοπόλεμον.

Ἱστορίαν [2]), ἐξαιρουμένου βεβαίως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Ρώσσου ὁ ὁποῖος γράφει κατὰ παραγγελίαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς θέσεως τοῦ Πατριαρχείου Ρωσσίας καὶ μείωσιν καὶ ὑποβιβασμὸν τῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου.

Ὁ προμνησθεὶς Γάλλος δικαιότερος ἐπὶ τοῦ προκειμένου πολλῶν ἡμετέρων—οἱ ὁποῖοι παραθέτουν ἀνίσχυρα ἐπιχειρήματα διὰ νὰ ἀποδείξουν τὰ ἀντίθετα τῶν ὑπὸ τοῦ ξένου τούτου ὑποστηριζομένων—παραθέτει τὴν ἑξῆς γνώμην τοῦ Σέρβου Κανονολόγου Νικ. Μίλας, τὸν ὁποῖον δικαίως χαρακτηρίζει διάσημον καὶ τοῦ ὁποίου, γράφει, τὸ κῦρος καθίσταται εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν μέγα, διότι δὲν ἀνήκει εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Φαναρίου, «τὴν σημαντικωτέραν δρᾶσιν ἀνέπτυξεν ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος Κων/πόλεως τὸ μὲν ὅτι ὁ Πατριαρχικὸς οὗτος θρόνος φέρει τὰ πρεσβεῖα τιμῆς ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, τὸ δέ, ὅτι ἐπὶ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας διετέλει οὗτος ἀνεξάρτητος πολιτικῶς τῶν ἄλλων Πατριαρχικῶν θρόνων τῆς Ἀνατολῆς καταδυναστευομένων (ὑπὸ τῶν Ἀράβων)... Ἕνεκα τῆς θέσεως ταύτης τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπέναντι τῶν λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν Κέντρων τῆς Ἀνατολῆς, ἀπεφαίνετο γνώμην ἡ ἐν Φαναρίῳ Πατριαρχικὴ Σύνοδος ἐπὶ ὑποθέσεων μὴ ἀποβλεπουσῶν ἀμέσως τὸ Πατριαρχεῖον τοῦτο, ἀλλ᾽ ἄλλας Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας αἵτινες ἕνεκα τῆς καταδουλώσεως τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπιλαμβάνωνται τοιούτων.

[2]) Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Βασίλειος Στεφανίδης, τέως καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξέδωκεν ἀξιόλογον Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν. Ἐν αὐτῇ σ. 257 προκειμένου περὶ τῆς θέσεως τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου γράφει τὰ ἑπόμενα: «Ἡ δικαιολογία τὴν ὁποίαν προσάγει ὑπὲρ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ὁ 3ος κανὼν τῆς Β΄ Οἰκ. Συνόδου «διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ρώμην» δεικνύει τὴν ἀντίληψιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὅτι κυρίως ἡ πολιτικὴ σημασία τῆς πόλεως καθορίζει τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς. Ὁ Κων/πόλεως βαθμηδὸν ὑπέταξε τὸν ἔξαρχον τῆς Θρᾳκικῆς, τὸν Ἡρακλείας, τοῦ ὁποίου ἐπισκοπὴ ἦτο τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον, καὶ τοὺς δύο ἐξάρχους τῆς Μ. Ἀσίας, τὸν Ἐφέσου καὶ τὸν Καισαρείας. Αἴτια τούτων ὑπῆρξαν πρῶτον ἡ γειτνίασις τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων πρὸς τὴν Κ/πολιν, δεύτερον ἡ Ἡράκλεια, ἡ Ἔφεσος καὶ ἡ Καισάρεια δὲν ἦσαν πρώτης τάξεως πόλεις καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἐπίσκοποι αὐτῶν δὲν εἶχον τὴν σημασίαν τῶν ἄλλων ἐξάρχων (πρβλ. 6 καν. Α΄ Οἰκ. Συνόδου), καὶ τρίτον αἱ Ἐκκλησίαι τῶν μερῶν, δι᾽ ἐσωτερικὰ ζητήματα, ἐζήτουν τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως. Αἱ σχέσεις αὗται, ὡς ἦτο ἑπόμενον, ὑπεθάλποντο ἐκ Κ/πόλεως. Ἡ ὑποταγὴ τοῦ Ἡρακλείας εἶναι σκοτεινή, διότι στερούμεθα εἰδήσεων...» Κατόπιν ἀναφέρει διὰ τὸν Ἐφέσου τὸ παράδειγμα τοῦ Ἡρακλείδου ἐπὶ Χρυσοστόμου (401) καὶ διὰ τὸν Καισαρείας τὸν Θαλάσσιον (439), χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Πρόκλου. Πόσον ἀσθενῆ καὶ ἐν μέρει ἀστήρικτα τυγχάνουν τὰ ἐπιχειρήματα αὐτὰ εὐκόλως τὸ ἀντιλαμβάνεται ὁ ἀναγνώστης. Ἡ γειτνίασις διὰ τὰ ἐγγὺς μέρη, ἡ ἀπομάκρυνσις διὰ τὰ μακράν, ἡ Διασπορά.

Τούτων ἕνεκα συνήρχοντο πολλάκις ἐν Κ/πόλει οἱ προεστῶτες τῶν Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς, συσκεπτόμενοι καὶ ἀποφασίζοντες ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων σπουδαίας φύσεως. Ἐντεῦθεν δὲ αἱ ἀποφάσεις αὗται ἔσχον αὐθεντικὸν καὶ καθολικὸν χαρακτῆρα ἐπὶ πάσης τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἕτερον γεγονός, προσδῶσαν κῦρος εἰς τὰς κανονικὰς διατάξεις τῆς Πατριαρχικῆς συνόδου Κωνσταντινουπόλεως, εἶναι καὶ τοῦτο ὅτι ἡ Ἐκκλησία Κων/πόλεως **ἦν ἡ μήτηρ Ἐκκλησία** πάντων τῶν λαῶν ἐκείνων τῶν προσηλυτισθέντων ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων αὐτῆς εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν. Φυσικὴ τούτου συνέπεια εἶναι ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν τούτων ἀπετείνοντο πρὸς διακανονισμὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῶν βίου εἰς τὴν **Μητέρα Ἐκκλησίαν,** αἰτούμεναι ὁδηγίας πρὸς τοῦτο καὶ πρὸς πάντα καθόλου τὰ ἄγνωστα καὶ ἀσαφῆ αὐταῖς ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα» [3]).

Ὁ Dumont διερωτᾶται ἂν ἔχουν δίκαιον μερικοὶ κανονολόγοι, ἰδίως Ρῶσσοι, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται ὅτι οἱ Πατριάρχαι Κων/πόλεως ἐμφοροῦνται παπικῶν τάσεων. Ἀπαντῶν βεβαιοῖ ὅτι τοιαύτη ἀντίληψις τυγχάνει ξένη πρὸς τὴν θεολογικὴν σκέψιν τῆς Ὀρθοδοξίας. Καὶ ἂν ἐνίοτε ἐδέησε τὸ Πατριαρχεῖον νὰ ἀσκήσῃ κάποιαν ἀνωτέραν ἐξουσίαν, τὸ τοιοῦτον ἐπεβλήθη ὑπὸ τῶν περιστάσεων. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ὁ Γάλλος ἀρθρογράφος ἀναφέρει παραδείγματα διάφορα, εἰλημμένα ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου, διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὸ Οἰκ. Πατριαρχεῖον δὲν ἐνήργει μονομερῶς καὶ δικτατορικῶς, ἀλλὰ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν. Τοιουτοτρόπως ἐνήργησε π.δ.χ. κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ τόμου τοῦ 1663, πατριαρχεύοντος Διονυσίου τοῦ Γ′, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπήντα τὸ Πατριαρχεῖον εἰς 25 ἐρωτήματα τοῦ Τσάρου τῆς Ρωσσίας Ἀλεξίου, τόμου ὑπογραφέντος ὑπό τε τοῦ Διονυσίου καὶ τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας Παϊσίου, Ἀντιοχείας Μακαρίου καὶ Ἱεροσολύμων Νεκταρίου. Διὰ τὰ ἰδιαίτερα δικαιώματα τοῦ Πατριαρχείου, ἐκτὸς τῶν πρωτείων τιμῆς, μνημονεύει καὶ τοὺς κανόνας 9 καὶ 17 τῆς τετάρτης Οἰκ. Συνόδου, δι᾽ ὧν παραχωρεῖται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκκλήτου εἰς τὸν Οἰκ. Πατριάρχην, προκειμένου περὶ δικῶν τὰς ὁποίας ἐγείρουσι κληρικοὶ καὶ δὴ καὶ ἀρχιερεῖς ἄλλου κλίματος. Ἐπαφίεται εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον ἡ αἵρεσις μεταξὺ τοῦ οἰκείου καὶ τοῦ ἀλλοδαποῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου.

---

3) Νικοδήμου Μίλας «Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον» μετάφρασις Ἀποστολοπούλου, ἔκδ. Μαρασλῆ, σ. 156—157. Βλέπε καὶ ἐμὴν μελέτην «Τὰ ἰδιαίτερα δικαιώματα τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου....» σ. 20, ὅπου καὶ παραπέμπει ὁ Dumont σ. 313.

Ἀξία ἰδιαιτέρας σημειώσεως εἶναι ἡ ἑξῆς περικοπή: «Εἰς τὸν Οἰκ. Πατριάρχην ἀνῆκε τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον νὰ συγκροτῇ τὰς συνόδους καὶ νὰ παραπέμπῃ εἰς αὐτὰς τὰς σπουδαίας ὑποθέσεις. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι διὰ μέσου τῆς τεταραγμένης ἱστορίας της ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς **ὤφειλε τὴν σωτηρίαν της εἰς τὴν πάντοτε συνετὴν ἐνέργειαν τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου»**. (σ. 308).

Προκειμένου ἰδιαιτέρως περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς λεγομένης Διασπορᾶς φρονεῖ ὅτι μετὰ τὸν χωρισμὸν τῶν Ἐκκλησιῶν Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον. «Τὴν θέσιν αὐτήν, προσθέτει, ἐνισχύουν πολλὰ γεγονότα εἰλημμένα ἐκ τῆς πρὸ καὶ μετὰ τὴν Ἅλωσιν ἱστορίας. Τὸ ἄρθρον (τοῦ Ἐ. Φωτιάδου) εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφερόμεθα μνημονεύει πλεῖστα ἐξ αὐτῶν, αἱ μελέται αἱ δημοσιευθεῖσαι ἄλλοτε εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν αὐτὴν ἀναφέρουν περισσότερα» [4]).

Δὲν εἴμεθα συνειθισμένοι ἕως τώρα εἰς τοιαύτην γλῶσσαν τῶν Καθολικῶν κληρικῶν προκειμένου περὶ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου. Τὰ γραφέντα πλειστάκις εἰς τὴν «Echos d'Orient» τῶν Ἀσομψιονιστῶν τοῦ Καδήκιοϊ, τὰ ἄρθρα τοῦ S. Vailhé εἰς τὸ Dictionnaire de Théologie Catholique, τὸ βιβλίον τοῦ J. Pargoire «Le Patriarcat Byzantin» δὲν εἶναι προϊόντα ἀμερολήπτου ἀντικειμενικῆς ἐρεύνης καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένα ἀπὸ ἐκφράσεις περιφρονήσεως καὶ ὕβρεως πρὸς τὸ παλαίφατον Κέντρον συμπάσης τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἴσως διότι τὸ ὄνομα τοῦ περιοδικοῦ μὲ τὸν ἑλληνικὸν τίτλον «Εἰρηνικὸν» συντελεῖ εἰς τὴν μεταστροφὴν τῶν σκέψεων καὶ τῶν λόγων. Ἄλλως τε ἐσχάτως εἰς πλεῖστα περιοδικὰ Ἀγγλικὰ καὶ Γαλλικὰ διαβάζομεν ἓν ἄλλο ὕφος γλώσσης, ὅταν γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐκ νέου ἑνώσεως τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Εὔχομαι ὅπως ἡ μεταστροφὴ αὐτὴ συνεχισθῇ καὶ μεταφερθῇ καὶ εἰς τὸ πεδίον ὅπου ἐξετάζεται ὁ τρόπος καὶ οἱ ὅροι τῆς ἑνώσεως τῆς Ἀνατολικῆς τοὐλάχιστον Ἐκκλησίας μετὰ τῆς παλαιᾶς—ἂς εἴπω Χριστιανικῶς καὶ πεφιλημένης παρὰ τὰς ἐχθρικὰς αὐτῆς ἔναντι τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς ἐνεργείας—ἀδελφῆς της, τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἄρθρον τοῦ Dumont μοὶ δίδει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπαναλάβω τὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου «εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται».

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

---

[4]) Ἐννοεῖ τὰς μελέτας τοῦ τόμου τοῦ «Εἰρηνικοῦ» Χ σ. 111, 253, 409, τοῦ ΧΙ σ. 147, 325, 521, τὰς ὁποίας δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ἡ ἀπάντησις εἰς τὰς πραγματείας τοῦ Τροΐτσκη.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΧΙΛΙΩΝ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝ ἐτῶν καλλιτεχνικὴν καὶ πνευματικὴν ζωὴν παρουσιάζει χωρὶς διακοπὴν ἡ Μακεδονικὴ πρωτεύουσα. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς δὲ ὑπερέχει ὅλων τῶν πόλεων τῆς γείτονος χώρας, ἡ ὁποία ὡς γνωστὸν βρίθει καλλιτεχνικῶν μνημείων, μαρτυρούντων τὴν μακροχρόνιον καλλιτεχνικὴν καὶ πολιτισμένην ἱστορίαν αὐτῆς. Καὶ δικαίως παρετηρήθη ὅτι δὲν εὑρίσκεται μὲν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἡ μέχρι σπατάλης ἀκτινοβολία τῆς Ἑλληνικῆς Πρωτευούσης, οὔτε αἱ πανανθρώπινοι ἀρχαὶ τῶν Δελφῶν, μήτε ἡ ἀκατάλυτη μορφὴ τῆς Ὀλυμπίας, ἀλλὰ κατέχει εἰδικόν τινα χαρακτῆρα καὶ ἰδιαιτέραν τινὰ ἀποκλειστικῶς ἰδικήν της φυσιογνωμίαν, ἀρχίσασα τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτῆς ἐξέλιξιν ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἀνεφάνη εἰς τὴν Ἱστορίαν καὶ ἤρχισε νὰ περνᾷ ποικίλας περιπετείας καὶ ἐποχάς.

Ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ τετάρτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος κάθε χρονικὸν τμῆμα ἀφῆκε καὶ κάτι ἰδικόν του, ἀφῆκέ τι ἀντιπροσωπεῦον τὴν ζωὴν τῆς μεγάλης πόλεως τοῦ Θερμαϊκοῦ. Εἰς πᾶν βῆμα ἐντὸς τῆς πόλεως συναντᾷ τις σταθμοὺς τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἐκδηλουμένης ἀπὸ ἐπιβλητικὰ ἢ χαριτωμένα ἢ ταπεινὰ κτίσματα. Καὶ οὐδαμοῦ ὑπάρχει τόσον πλουσία, τόσον ἀκεραία καὶ εὐκολοπρόσιτος σειρὰ μνημείων. Χιλίων καὶ πλέον ἐτῶν καλλιτεχνικὴ ζωή, μὲ πρωτοτυπίαν καὶ μὲ χωρὶς διακοπήν, στέκεται ἐκτεθειμένη ἐντὸς τῆς δευτέρας αὐτῆς Βυζαντινῆς πόλεως, πρώτης οὔσης εἰς πᾶσαν ἐκδήλωσιν τῆς Βυζαντιακῆς πρωτευούσης.

Μικροὶ ναοὶ βασιλικοῦ ῥυθμοῦ τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος, τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τοῦ ἐπιλεγομένου Ὀρφανοῦ, μὲ τὸ παλαιὸν τέμπλον καὶ τὰς πλείστας καὶ ἀθίκτους τοιχογραφίας, ὁ ναὸς τῶν Ταξιαρχῶν μὲ ἠλλοιωμένην πλέον μορφήν, ὁ τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου κεκοσμημένος μὲ ἀριστουργήματα ζωγραφικῆς τῆς Σχολῆς τοῦ Πανσελήνου, οἱ μεγάλοι ναοὶ τῆς δευτέρας χιλιετηρίδος κ.τ.λ. παρέχουν ὅλας τὰς δυνατότητας εἰς τὸ νὰ παρακολουθήσωμεν μίαν καλλιτεχνικὴν ἐξέλιξιν, τὰς ποικίλας ἀρχιτεκτονικὰς παραλλαγὰς καὶ τὴν τεχνοτροπίαν τῆς ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς τῆς περιόδου αὐτῆς. Ἡ Παναγία τῶν Χαλκέων, ἱδρυθεῖσα τῷ 1047 ὑπὸ τοῦ Πρωτοσπαθαρίου Χριστοφόρου φέροντος τὸν τίτλον Κατεπάνω τῆς Λαγγουβαρδίας, τυγχάνει ἡ ἔναρξις τοῦ νέου τύπου τῆς Βυζαντιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐντὸς τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐποχὴ τῶν Παλαιολόγων, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει ὁ μικρὸς ναὸς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης μὲ τὴν ἐπιβλητικήν του χάριν καὶ ὁ

σχετικῶς μεγαλύτερος τῶν ῾Αγίων ᾿Αποστόλων παρὰ τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ ῾Αγίου Δημητρίου, ὁ ναὸς μὲ **ραδινότητα** καὶ πλοῦτον ψηφιδωτῶν καὶ τοιχογραφιῶν, γεμίζει τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Μακεδονικῆς πρωτευούσης μὲ τὴν ἄνθισιν καὶ τὴν ὡραιότητα τῆς τελευταίας Βυζαντινῆς περιόδου. Τῆς πρώτης δὲ χιλιετηρίδος τελευταῖος σταθμὸς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ψηφιδωτῆς τέχνης εἶναι ὁ ναὸς τῆς ῾Αγίας Σοφίας, θεωρούμενος ἔργον τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ ὀγδόου αἰῶνος. Εἶναι νέα μορφὴ ἐν σχέσει πρὸς τὰ προηγούμενα ὅμοια κτίσματα. Ἔχει μέγαν καὶ ὑψηλὸν τροῦλλον, μεγάλας ἐσωτερικὰς ἐπιφανείας, δυνατοὺς πεσσούς, θόλον συμβολίζοντα τὸν οὐράνιον θόλον, κοσμούμενον μὲ ψηφιδωτὴν παράστασιν τῆς ᾿Αναλήψεως τοῦ Κυρίου—εἰς τὴν θέσιν τοῦ Παντοκράτορος—ὡραίαν μωσαϊκὴν Πλατυτέραν εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα μετὰ ποικίλων διακοσμητικῶν θεμάτων. Ἡ ψηφιδωτὴ ᾿Ανάληψις εἶναι κατὰ τοὺς εἰδικοὺς ἔργον τοῦ ἑνδεκάτου αἰῶνος, ἐνῷ ἡ Παναγία, ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ διακόσμησις τοῦ ῾Ιεροῦ θεωροῦνται σύγχρονα μὲ τὸ οἰκοδόμημα, ἔργα τοῦ ὀγδόου αἰῶνος.

Ἔργα δὲ τοῦ πρὸ τῆς ῾Αγίας Σοφίας τεσσάρων αἰώνων, οἱ ὁποῖοι εἶναι καὶ οἱ πρῶτοι τῆς Χριστιανικῆς τέχνης, εἶναι κτίσματα δίδοντα τὸ καλλίτερον δεῖγμα τῆς τέχνης αὐτῆς. Τοιαῦτα εἶναι τὸ ᾿Εκκλησάκι τοῦ ῾Οσίου Δαβίδ, τὸ παλαιὸν Καθολικὸν τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Λατόμου, μικρὸν μὲ μεγάλην καλλιτεχνικὴν ψυχήν, ἀντιθέτως δὲ μεγάλη εἰς ὄγκον ἡ κυκλικὴ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Γεωργίου (Ροτόντα), ἡ ὁποία ἦτο ῥωμαϊκὸν μαυσωλεῖον, μεταβληθὲν εἰς Χριστιανικὸν ναὸν κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα. Δι᾿ αὐτὸν τὸν λόγον Χριστιανικὰ ἐντὸς αὐτοῦ εἶναι μόνον ἡ ἁψίς, ἡ τοιχογραφία της καὶ τὰ ὡραῖα ψηφιδωτὰ τοῦ τρούλλου καὶ **τῶν καμαρῶν** θεωροῦνται ἔργα θαυμασίας τέχνης, ἐφελκύοντα ἀμέσως τὴν προσοχὴν τοῦ θεατοῦ.

Τὸ δὲ κτίριον, τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει κατ᾿ ἐξοχὴν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν μορφὴν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐν τῇ πρωτοχριστιανικῇ ἐποχῇ, εἶναι ἡ βασιλικὴ τῆς ὁποίας ἔχομεν δύο ὑπέροχα δείγματα, τὸν ἅγιον Δημήτριον καὶ τὴν ᾿Αχειροποίητον λεγομένην τῆς Θεσσαλονίκης.

Σπουδαίαν πραγματείαν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ ῾Αγίου Δημητρίου ἔχει δημοσιεύση ὁ **᾿Α. Ξυγγόπουλος** (ἔκδοσις ἑταιρείας τῶν φίλων τῆς Βυζαντινῆς Μακεδονίας—Θεσσαλονίκη 1946), κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ περίφημος αὐτὸς ναὸς εἶναι **κτίσμα** τοῦ πέμπτου αἰῶνος, καὲν κατὰ τὸν ἕβδομον αἰῶνα καὶ ἀμέσως ἀνακτισθέν, καταστραφὲν δὲ ὁλοτελῶς σχεδὸν κατὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊὰν τοῦ ἔτους 1917, πρὸ 33 ἐτῶν. Ἡ ἀναστήλωσίς του ἐτελείωσε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1948 καὶ ἀπεκατεστάθη μὲ τέχνην ἡ ὁποία ἐπέτυχε σχετικῶς νὰ δώσῃ τὴν ἐπιβλητικὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ χώρου, πλουτισμένου μὲ ψηφιδωτὰ καὶ τοιχογραφίας δι-

αφόρων ἐποχῶν, ἀπὸ τοῦ πέμπτου μέχρι τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος.

Αἱ πρωτοχριστιανικαὶ βασιλικαὶ εἶναι ὀρθογώνιον παραλληλόγραμμον κτίριον χωριζόμενον μὲ σειρὰν κιόνων εἰς τρία, ὅπως ἡ Ἀχειροποίητος, ἢ πέντε ὅπως ὁ Ἅγιος Δημήτριος κλίτη. Τὸ μεσαῖον εἶναι συνήθως διπλάσιον τῶν ἄλλων εἰς πλάτος. Ὁ νάρθηξ εἶναι στενὸν διαμέρισμα, ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸν κυρίως ναὸν καὶ μὲ τὰ πλάγια κλίτη διὰ τριπλοῦ τοξωτοῦ ἀνοίγματος καὶ ἀψιδωμάτων.

Τρίκλιτος εἶναι ἡ Ἀχειροποίητος, χωριζομένη διὰ 24 κιόνων (δώδεκα δεξιᾷ καὶ δώδεκα ἀριστερᾷ), μὴ ὑπολειπομένου τοῦ Ἁγίου Δημητρίου εἰς μέγεθος. Λείψανα μωσαϊκῶν σῴζονται ἐπάνω εἰς τὰ κιονόκρανα κιόνων. Περὶ αὐτῆς πρὸ ἔτους ἔχει δημοσιεύση ἐκτενῆ μελέτην ὁ Ἔφορος τῶν Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Βορείου Ἑλλάδος κατὰ τὴν φράσιν τοῦ ὁποίου ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι μέγα σχολεῖον τῆς τέχνης, διασῶσαν κάθε ὠμορφιὰ τῆς Βυζαντινῆς τέχνης.

† Ο ΚΥΔΩΝΙΩΝ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Η ΟΔΟΣ ΚΑΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ Η ΖΩΗ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι παρὰ ἱστορία συνεχοῦς ἐρεύνης, ἱστορία διαφόρων προσπαθειῶν πρὸς εὕρεσιν λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς σημασίας τῆς ζωῆς, ἱστορία ἀορίστων φιλοδοξιῶν καὶ μεμψιμοιρίας. Μόλις εἶχε πλασθῆ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἤρχισε νὰ κουράζεται ἀπὸ τὴν κατάστασίν του ἠθέλησε νὰ γίνῃ Θεός. Ἔπειτα ἠθέλησε νὰ κτίσῃ ἕνα πύργον ὑψηλὸν μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὁ Θεὸς διέστρεψεν αὐτὴν ταύτην τὴν γλῶσσάν του εἰς μίαν Βαβὲλ γλωσσῶν.

Παρ᾽ ὅλην τὴν καταγωγήν του ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὴν λογικὴν λύσιν του ἐν τῷ Θεῷ ὁ ἄνθρωπος συνεχῶς ἔφευγε μακρὰν ἀπὸ τὸν Πλάστην του καὶ προσεπάθει νὰ εἶναι ὁ κυβερνήτης τῆς ἰδίας του τύχης καὶ ὁ διαιτητὴς τοῦ ἰδίου του προορισμοῦ. Ὁ κατακλυσμὸς ὁ ὁποῖος εἶχε καταστρέψῃ ὅλους, ἐκτὸς ἐλαχίστων, ἦτο μία μόνον ἀπὸ τὰς ἀπαντήσεις τοῦ Θεοῦ εἰς μίαν ἁμαρτωλὴν ἀνθρωπότητα ἡ ὁποία ἠρνεῖτο νὰ ἀναγνωρίσῃ Αὐτὸν ὅπως ἔπρεπεν.

Ὁ ἄνθρωπος ἐστάθη πολὺ βραδὺς εἰς τὸ νὰ μάθῃ τὸ μάθημα αὐτὸ τῆς ἱστορίας. Ἀκόμη καὶ μεταξὺ ἐκείνων τοὺς ὁποίους ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς εἶχε ἐκλέξῃ ὡς τὸν ἐκλεκτόν Του λαόν, ἐξηγέρθησαν περιοδικαὶ ἐπαναστάσεις κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Αἰωνίου, καὶ μόνον κατόπιν τιμωριῶν—ὑπὸ μορφὴν πείνης, ἀσθενείας, ἀπωλείας ἀνεξαρτησίας—ἔμαθον ὅτι μόνον διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν, τὰς ὁποίας Οὗτος ἔδωκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τοῦ Ὄρους Σινᾶ, θὰ ἠδύναντο νὰ εὕρουν ἀπάντησιν εἰς τῆς ζωῆς τὰ προβλήματα.

Ἡ ἱστορία τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς δὲν ἦτο πολὺ διάφορος τῆς προηγηθείσης καὶ ἡ ἀκολουθήσασα δὲν ἦτο διάφορος αὐτῆς. Ἡ ἱστορία τοῦ λεγομένου Δυτικοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἱστορία τεχνολογικῆς ἀναπτύξεως, ἱστορία προόδου τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, ἀλλ᾽ ὄχι καὶ ἴσης ἠθικῆς προόδου. Ἡ τυραννία, ὁ πόλεμος, ἡ καταδυνάστευσις τοῦ ἀπροστατεύτου, ὅλα αὐτά, ἦσαν ἡ πληγὴ κάθε αἰῶνος. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν παραμερίσῃ συνεχῶς τὰ διδάγματα τοῦ Φυσικοῦ Νόμου, ἔχουν γίνῃ οἱ ἴδιοι διαιτηταὶ τῶν τυχῶν δι᾽ ἑαυτοὺς καὶ διὰ τοὺς ἄλλους καὶ ἔχουν ἀπορρίψῃ τὰς Δέκα Ἐντολάς, χωρὶς κἂν νὰ τὰς δοκιμάσουν.

Εὑρισκόμεθα σήμερον εἰς μίαν περίστασιν κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπάρχει σοβαρὰ πιθανότης νὰ καταστρέψωμεν τὸν ἑαυτόν μας ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιθυμίᾳ τοῦ νὰ κατακτήσωμεν τὴν ζωὴν καὶ τὸν νοῦν τῶν ἄλλων ἀν-

θρώπων. Κανεὶς δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ὁ κόσμος ἀντιμετωπίζει σήμερον μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας κρίσεις. Ἡ ἀνθρωπότης διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ καταστραφῇ ἢ νὰ γίνῃ δούλη μιᾶς δεκάδος ἐγωμανιακῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἀρνοῦνται τὴν ὕπαρξιν Θεοῦ, ἀρνοῦνται τὴν ὕπαρξιν ζωῆς μετὰ θάνατον καὶ ἀρνοῦνται τὴν ἔμφυτον ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Πολιτικοὶ μαζεύονται γύρω ἀπὸ τραπέζας διασκέψεων κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς μὲ μιὰν προσπάθειαν: Νὰ λύσουν τὸ δίλημμα τὸ ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος ἔθεσεν εἰς ἑαυτόν. Ὑπάρχει τὸ σχέδιον Μάρσαλ, διὰ νὰ λύσῃ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν τῆς Εὐρώπης—ἀποτέλεσμα τῆς τρομερᾶς ξηρασίας τοῦ τελευταίου πολέμου—ὑπάρχει ἡ συνθήκη τοῦ Ἀτλαντικοῦ διὰ τῆς ὁποίας τὰ ἐλεύθερα ἔθνη τοῦ Δυτικοῦ κόσμου θὰ συνεδέοντο ἀπὸ κοινοῦ δι᾽ αὐτοπροστασίαν ἐναντίον πιθανῆς ἐπιθέσεως ἐκ μέρους τοῦ κομμουνιστικοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ. Ὑπάρχει ἡ σχετικῶς μὲ τὴν Κορέαν ἀπόφασις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἡ ὁποία ἐνδέχεται καὶ νὰ καταλήξῃ εἰς παγκόσμιον πόλεμον. Ἐν τούτοις ἡ λύσις τῶν προβλημάτων τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἁπλῆ. Ἀνεγράφη εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην ἐτονίσθη πολὺ ἁπλῶς μὲ τὰς λέξεις τοῦ Χριστοῦ ὁ Ὁποῖος εἶπεν: «Ἐγώ εἶμαι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. 14, 6).

Αὐτὸς εἶναι ἡ ὁδός... Οἱ νόμοι τοῦ Θεοῦ συχνὰ ἀντιτίθενται πρὸς τὰ ψευδῆ ὑποδείγματα τὰ ὁποῖα οἱ ἄνθρωποι θέτουν πρὸ αὐτῶν. Ἀντὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ἀγάπη, ὄχι τυπική, ἀλλ᾽ ἐλευθέρα, ἀναγνωρίζουσα ὡς ἀδελφὸν κάθε ἄνθρωπον. Ἐὰν τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ ἠκολουθεῖτο, δὲν θὰ ὑπῆρχον ἀκρότητες εἰς τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα τῶν ἀνθρώπων. Δὲν θὰ ὑπῆρχε πάλη μεταξὺ κεφαλαίου καὶ ἐργασίας. Οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ ἀπεργοῦν, διὰ νὰ κερδίσουν τὰ πρὸς τὸ εὐπρεπῶς ζῆν, οὔτε οἱ ὑπάλληλοι θὰ ἦσαν εἰς τὸ ἔλεος ἀσυνειδήτων ἐργατικῶν ἡγετῶν. Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἠκολούθουν τοῦ Θεοῦ τὸν δρόμον δὲν θὰ ὑπῆρχε πεῖνα. Ἡ «ἀτομικὴ» βόμβα θὰ ἦτο μιὰ βοήθεια πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ ὄχι μιὰ τρομερὰ μάστιξ, ἀπειλοῦσα τὰς πόλεις. Ἐὰν ὁ κόσμος ἐδέχετο τὸν Θεόν, οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες τῆς γῆς θὰ ἦσαν ἐλεύθεροι ν᾽ ἀκολουθήσουν ἐν εἰρήνῃ τὸν προορισμόν των.

Αὐτὸς εἶναι ἡ ἀλήθεια... Ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ παραφροσύνῃ του εὔκολα παρασύρεται ἀπὸ ψευδεῖς φιλοσοφίας καὶ ψευδοδιδασκάλους. Δι᾽ αὐτὸ καὶ κοιτάζει πρὸς κάθε διεύθυνσιν διὰ τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων του, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ᾽ ὄψιν τὴν πηγὴν τῆς ἀληθείας, ἡ ὁποία εἶναι ὁ Θεός. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ δεχθῇ τὴν μόνην βασικὴν

ἀλήθειαν ὅτι ὑπάρχει Θεὸς καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ πλάσμα Του, μόνον σκοπὸν ἔχων νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν Θεόν. Ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι εὔκαμπτον πρᾶγμα, ἱκανὸν νὰ συστραφῇ καὶ νὰ διαστραφῇ, διὰ νὰ προσαρμόζεται μὲ τὰς παραλόγους ἀπαιτήσεις τοῦ καθενός. Ἡ ἀλήθεια δὲν ἀλλάσσει, δὲν μεταβάλλεται, εἶναι αἰώνιος. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι ἀληθὲς τώρα ἦτο ἀληθὲς καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν πραγμάτων καὶ θὰ εἶναι ἀληθὲς καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Καὶ τὰ πράγματα εἶναι ἀληθῆ καὶ αἱ φιλοσοφίαι τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀληθεῖς μόνον, ὅταν εὑρίσκωνται ἐν συμφωνίᾳ μὲ τὴν πηγὴν τῆς ἀληθείας—τῆς αἰωνίου, τῆς ἀμεταβλήτου, τῆς ἀλαθήτου ἀληθείας—ἡ ὁποία εἶναι ἄλλος ὁρισμὸς καὶ ὀνομασία τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸς εἶναι ἡ ζωή... Πολὺς λόγος γίνεται σήμερον περὶ ἐλευθερίας. Λέγομεν ὅτι ἡ ἐλευθερία τῆς γνώμης εἶναι τὸ προνόμιον τῶν λαῶν, λέγομεν ὅτι ἔχομεν δικαίωμα νὰ θρησκεύωμεν ὅπως θέλομεν, ὅτι ἔχομεν δικαίωμα νὰ ὁμιλῶμεν καὶ νὰ σκεπτώμεθα καὶ νὰ ἐνεργῶμεν ὅπως θέλομεν. Ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ δημοκρατία δὲν προέρχονται ἀπὸ τὴν ψῆφον τῶν λαῶν ἢ ἀπὸ τὴν θέλησιν τῶν Κυβερνητῶν μιᾶς χώρας. Ἀπεναντίας, ἡ ἐλευθερία στηρίζεται ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα δίδονται εἰς κάθε ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ δημοκρατία δὲν εἶναι μία μορφὴ κυβερνήσεως, ἀλλὰ μία φιλοσοφία κυβερνήσεως ἡ ὁποία ἔχει τὸ θεμέλιόν της ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καὶ ἡ ὁποία ἠθικὴ στηρίζεται πάλιν ἐπὶ τοῦ Θεοῦ. Ἀρνηθῆτε τὸν Θεὸν καὶ θὰ καταστρέψητε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, καταργήσατε τὴν ἠθικὴν καὶ ἀμέσως θὰ χρειασθῆτε ἕνα ἀστυνόμον διὰ κάθε ἄνθρωπον, διὰ νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν ἡ νομοθεσία ἡ ὁποία χρειάζεται διὰ τὴν διατήρησιν καὶ διάσωσιν τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἐλευθερία καὶ ἔκφρασις εἰς τὰς ὁλοκληρωτικὰς χώρας. Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον κανὲν κράτος δὲν δύναται νὰ εἶναι ἐλεύθερον, ἐὰν ἡ ἠθικὴ δὲν ἀποτελῇ τὴν βάσιν τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ ζωὴ ἑπομένως πρέπει νὰ στηρίζηται τελικῶς ἐπὶ τοῦ Δημιουργοῦ—Θεοῦ, ἄνευ τοῦ Ὁποίου οἱ ἄνθρωποι γίνονται δοῦλοι τῶν παθῶν των καὶ σκλάβοι ἄλλων ἀνθρώπων δυνατοτέρων ἀπὸ αὐτούς. Μὲ τὸν Θεὸν ἐξ ἄλλου οἱ ἄνθρωποι γίνονται, ὅπως πραγματικῶς εἶναι, τέκνα τοῦ Οὐρανίου Πατρός, ἔχοντα δικαίωμα κληρονομίας ἐπὶ τῆς Αἰωνίου Βασιλείας καὶ δικαίωμα ἐπὶ τῆς γῆς νὰ κινηθοῦν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κληρονομίας των ἐκείνης. Μὲ τὸν Θεὸν ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἐλάχιστον τεμάχιον εἰς μίαν μηχανὴν ἢ ἓν ἁπλοῦν μόριον εἰς τὸν κόσμον τῆς δημιουργίας, ἀλλὰ μία ἀτομικότης μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν ἡ ὁποία ἁρμόζει

εἰς τέκνον Θεοῦ. Καὶ ἐφόσον ὁ Θεὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς μας, ὑπάρχει μία μεγάλη τότε ἰσότης μεταξὺ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ μαῦρος ἄνθρωπος εἶναι ἴσος πρὸς τὸν κίτρινον ἢ τὸν καστανὸν ἢ τὸν ἄσπρον ἄνθρωπον. Τὸ κτυπημένον ἀπὸ τὴν πτωχείαν θῦμα τοῦ πολέμου ἢ τῆς πείνης ἐξισοῦται μὲ τὸν ἑκατομμυριοῦχον καὶ ὁ σοφώτατος ἄνθρωπος δὲν εἶναι καλλίτερος ἀπὸ τὸν ἀγράμματον ἄγριον τῆς ζούγκλας.

Ἡ λύσις τῶν παγκοσμίων λοιπὸν προβλημάτων εἶναι εὔκολον νὰ εὑρεθῇ, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἀφήσουν τὴν τυφλότητά των καὶ στρέψουν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὰς ἐντολάς Του. Πολλοὶ βεβαίως ξεύρουν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ ἀναγνωρίζουν μόνον μετὰ τὴν καταστροφὴν τὴν ὁποίαν οἱ ἴδιοι προκαλοῦν. Ὁ λόγος εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι πολὺ ἐρωτευμένος μὲ τὰς φιλοδοξίας του, μὲ τὰ πάθη του, μὲ τὰ ἀγαθά του, μὲ τὰς ἁμαρτίας του καὶ δὲν εὑρίσκει καιρὸν νὰ παραδεχθῇ τὴν ἐξάρτησίν του ἀπὸ τὸν Θεὸν ἕως ὅτου αἱ συνέπειαι τῆς ἰδίας του παραφροσύνης τὸν ἀναγκάσουν πρὸς τοῦτο.

Αὐτὴ εἶναι ἡ κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν ὁ κόσμος εὑρίσκεται σήμερον. Χωρὶς Θεὸν ἔχομεν φέρει τοὺς ἑαυτούς μας εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ καὶ τῆς καταστροφῆς, ἔχομεν ἐμπαίξῃ τοὺς Νόμους τοῦ Θεοῦ, ἔχομεν ἀγνοήσῃ τὰς συμβουλάς Του καὶ ἔχομεν γελάσῃ καὶ εἰς τὰς τιμωρίας Του. Καὶ πρέπει τώρα νὰ ἀνατρέξωμεν πρὸς τὰ ὀπίσω. Μὲ καρδίαν «συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην» πρέπει, διὰ νὰ σώσωμεν τοὺς ἑαυτούς μας, νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς Ἐκεῖνον ὁ Ὁποῖος εἶναι «ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή».

† Ο ΝΥΣΣΗΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΦΥΛΑΚΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

λ΄

«ΤΜΗΜΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΚΑΜΑΡΙΩΤΙΣΣΗΣ». *)

(25) ΑΡΙΘΜ. 25

Ὀνομασία

«Τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου τοῦ Σινᾶ ὄρους λόγος εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν νηστειῶν» (φ. 1—9).—«Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ λόγοι» (φ. 10α μέχρι τέλους).

Ἐποχὴ

ΙΖ΄ αἰῶνος.

Διαστάσεις

Χάρτ. 0,31×0,22. φ. 106.
Στίχοι σελ. 28 σελίδες μονόστηλοι.
Δέσιμον ἁπλοῦν. Γραφὴ καλή.

Περιεχόμενον

Εἰς τὸ πρῶτον 1β. τοῦ ἐκτὸς κειμένου φύλλου σημειοῦται: «$\frac{IC}{NI}\Big|\frac{XC}{KA}$ αψλς = [1736] Μαρ. δ. «† τὸ παρῶν ἀφηερώθη εἰς Τῆν μονῆν Τῆς Παναγίας Τῆς ἐν τη νήσο Χάλκης παρὰ Τῆς Κυρία Ἀρχοντοπούλας ἀπὸ τῆς νήσου Χάλκης καὶ

*) (Συνέχεια ἐκ τῆς 364ης σελίδος τοῦ ΚΕ΄ τόμου, ἔτ. 1950).

ἔγραψε ὀνόματα τέσσαρα Χριστοφόρου ἱερομονάχου. Χριστοδούλου, Ἀρχοντοῦς καὶ Ἀργηρῆς».

Ἐν τῷ φ. 98β δι᾽ ἄλλης ἀγραμμάτου χειρὸς: «τῶ παρῶν βιβλίον ὑπάρχη τῆς Ὑπεραγίας Δεσπήνης ἥμῶν Θεοτόκου τῆς ἐν τῆ νήσω Χάλκης ὁ δε αὐτῶ ἀφερίσον ἀφορισμένος εἴη».

Ἐν φ. 22β ὑπογραφή: «† **Πρωτοσύγκελλος καὶ Ἐπίτροπος τοῦ ἁγίου Χαλκηδόνος».**

Ἐν ἀρχῇ, ὡς καὶ ἐν τέλει τοῦ κειμένου, ὑπάρχουσιν 6 φ. ἐκ μεμβράνης ξένου περιεχομένου. Ἀπὸ τοῦ φ. 19—22 ἅπαντα τὰ φύλλα ἐλλείπουσι.

Εἰς τὴν ὀπισθίαν ὄψιν τοῦ τελευταίου, ἐκτὸς κειμένου, ἀγράφου φύλλου δι᾽ ἄλλης νεωτέρας χειρός:

«Χριστοφόρος ἱερομόναχος ἀπὸ τῆς περιφήμου Θεσσαλονίκης».

(26) ΑΡΙΘΜ. 26

Ὀνομασία

«Πραξαπόστολος».

Προηγεῖται: Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου ἀρχαίου ἀνδρὸς καὶ πνευματεμφόρου καὶ μάρτυρος γεγονότος ἐν τοῖς καιροῖς Λικινίου καὶ Κωνσταντίνου βασιλέων περὶ τῶν 70 καὶ τῶν 12 Ἀποστόλων» [50]).

Ἐποχὴ

ΙΑ αἰῶνος.

---

[50]) Ἡ γνησιότης περὶ τῶν ἑβδομήκοντα καὶ τῶν δώδεκα ἀποστόλων τῆς εἰς τὸν Δωρόθεον ἐπίσκοπον Τύρου ἀποδιδομένης συγγραφῆς ταύτης ἠμφισβητήθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων κριτικῶν, τῶν ὁποίων τὰς γνώμας συνώψισεν ὁ Κοντογόνης [Πατρολογία τόμ. Β΄, σ. 15 κ. ἑξ.]. Ἐγράφη προδήλως ὑπό τινος Προκοπίου Πρεσβυτέρου. (Cave, Scriptporum Ecclesiasticorum historia litteraria. Γενεύη 1693 σ. 86—Fabricii Ioan. Bibliotheca graeca, τόμ. Ζ΄, σ. 566 — Ἑλλην· Ἐγκυκλ. τόμ. Θ΄,— Μ. Γεδεὼν Πατριαρχικοὶ πίνακες, σ. 61).

Διαστάσεις

Μεμβρ. 0.31×0.22 φ. 298.
Στίχοι σελ. Σελίδες μονόστηλοι.
Δέσιμον ἐκ δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν.
Γραφὴ καλή. Διατήρησις καλή. Χειρόγραφον πολύτιμον.

Περιεχόμενον

Ἐν ἀρχῇ «Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου ἀρχαίου ἀνδρὸς καὶ πνευματεμφόρου καὶ μάρτυρος γεγονότος ἐν τοῖς καιροῖς Λικινίου καὶ Κωνσταντίνου βασιλέως περὶ τῶν 70 καὶ τῶν 12 Ἀποστόλων» [51]).

Ἀκολουθοῦν: 1ον) Αἱ πράξεις τῶν Ἀποστόλων (φ. 1—67β). 2ον). Ἐπιστολὴ Ἰακώβου (φ. 68—74β). 3ον) Ἐπιστολὴ Α΄ Πέτρου (φ. 75β—82α). 4ον) Ἐπιστολὴ Β΄ Πέτρου (φ. 83β—87β). 5ον) Α΄ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου (φ. 90β—97β). 6ον) Β΄ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου (φ. 98β—99). 7ον Γ΄ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου (φ. 100—100β). 8ον) Ἐπιστολὴ Ἰούδα (φ. 101β—103α). Ἀποκάλυψις Ἰωάννου (φ. 104β—136α). 9ον) Πρὸ τῆς Ἀποκαλύψεως (φ. 103β—104α) ὑπάρχει: «Ἀνδρέου Ἐπισκόπου Καισαρείας προοίμιον εἰς τὴν ἀποκάλυψιν [52]). 10ον) Πρόλογος Παύλου Ἀποστόλου (φ. 137α—146α). 11ον) Μαρτύριον Παύλου τοῦ ἀποστόλου (φ. 146β). 12ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Ρωμαίους (φ. 147β—171β). 13ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Κορινθίους Α΄ (φ. 172β—196α). 14ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Κορινθίους Β΄ (φ. 197β—214β). 15ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Γαλάτας (φ. 215β—223). 16ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Ἐφεσίους (φ. 224β—233α). 17ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Φιλιππησίους (φ. 234β—240α). 18ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Κολασσαεῖς (φ. 241β—247β). 19ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α΄ (φ. 248β—253β). 20ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Θεσσαλονικεῖς Β΄ (φ. 254β—257α). 21ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Τιμόθεον Α΄ (φ. 258β—266α). 22ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Τιμόθεον Β΄ (φ. 266β—270β ἐλλιπής). 23ον) Ἐπιστολὴ πρὸς Τίτον (φ. 271β—274α). 24ον) πρὸς Φιλήμονα (φ. 275β—276β). 25ον) Πρὸς Ἑβραίους (φ. 277β—295β). 26ον) Ἔκθεσις ἐπιγραφομένη «πρὸς ἐμαυτόν» (φ. 296β—298α). Ἐν τῇ ᾤᾳ τοῦ κώδικος ὑπάρχουσι περιλήψεις τῶν κεφαλαίων ὡς καὶ σημειώσεις.

(27) ΑΡΙΘΜ. 27

Ὀνομασία

Εὐαγγελιστάριον.

---

[51]) Ἑλλην. Πατρολογία Migne, τόμ. 92, στήλ. 1060—1078.
[52]) Ἔνθ. ἀνωτ. τόμ. 106, στήλ. 216—220.

Ἐποχὴ

ΙΔ΄ αἰῶνος (1370).

Διαστάσεις

Μεμβρ. 0,30×0,23. φ. 183.

Στίχοι σελ. 23. Σελίδες μονόστηλοι. Κῶδιξ ἀστάχωτος. Γραφὴ ἀρίστη.

Περιεχόμενον

Ἡ ἀρχὴ ἐλλείπει. Ἡ πρώτη σελὶς δυσανάγνωστος. Γράμματα χρυσᾶ εὐανάγνωστα. Φύλλα δύο ἀποκεκομμένα, ἅτινα πιθανῶς περιεῖχον εἰκόνας καὶ δὴ χρωματιστάς, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ἐνυπάρχοντος ἔτι μεταξωτοῦ ὑφάσματος.

Ἐν τέλει τοῦ κατὰ Ἰωάννου Εὐαγγελίου σημείωμα: «Ἔτους, ϛωοη΄ [=1370] ινδ. η μηνὶ σεπτεμβρίῳ Κ. Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Ἰωάσαφ πόνος».

«† Ἐγράφη ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μονῇ τῶν Ὁδηγῶν». Ἐν τῷ φ. 2α διὰ νεωτέρας χειρός: Εὐαγγέλιον τῆς Παναγίας τῆς ἐν νήσῳ Χάλκης».

Ἐν τῇ ᾤᾳ τῆς πρώτης σελίδος δι᾿ ἄλλης γραφῆς: ἡ γνωστὴ δήλωσις ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν μονὴν Παναγίας Χάλκης.

(28) ΑΡΙΘΜ. 28

Ὀνομασία

«Συναξάριον».

(Ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου μέχρι Φεβρουαρίου)

Ἐποχὴ

ΙΔ αἰῶνος (1342).

Διαστάσεις

Χάρτ.: 0.30×0.20 φ. 235.

Στίχοι σελ. 35. Σελίδ. δίστηλοι.

Δέσιμον ἐκ δέρματος μέλανος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν.

Περιεχόμενον

Συναξάριον μηνῶν Σεπτεμβρίου—Αὐγούστου. Ἐν ἀρχῇ πέντε φύλλα πρόσθετα ἔνθα: «μαρτυρικαὶ καθημερούσιαι κατ᾿ ἦχον ψαλλόμεναι ὅταν

οὐκ ἔχῃ ὁ ἅγιος τῆς ἡμέρας κοντάκιον. Ἐν τῇ ᾤᾳ τοῦ πρώτου προσθέτου φύλλου: «συναξαριστὴς τῆς Παναγίας τῆς ἐν νήσῳ Χάλκης».

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου ὑπάρχουσι δύο σημειώματα:

1ον) «Τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις † Χριστὲ δίδου τοῖς ἐμοῖς πόνοις χάριν † ὦ παντέφορε καὶ τριφωτο|δοσία· ἡ τῷ κράτει σου τὸ |πᾶν περιστυχοῦσα σκέπε |φρούρει φύλαττε τῷ |κτισομένῳ. |Πίστει τε καὶ πόθῳ τὴν δέλτον ὅλην ταύτην |σὺν τῷ γράψαντι πανευτελῆ γραφέα Ματθαίῳ τῷ ρακενδύτῃ: + + + + + + ἔτους ,ϛων = 1342 ἰνδ. ι'».

2ον) «Τὸ Συναξάριον τοῦτο τὸ ἑξαμηνιαῖον, ἐκομίσθη εἰς τὸ μοναστήριον ἀπὸ τῆς Θεοσώστου πόλεως Μηδείας, παρὰ τοῦ πανοσιωτάτου προηγουμένου παπᾶ κὺρ Μητροφάνους. Ἐσταχώθη καὶ ἀνακαινίσθη διὰ χειρὸς τοῦ εὐτελοῦς [53]) Πορφυρίου ἱερο(μον)άχ(ου) τάχα καὶ καθηγουμένου τῆς βασιλικῆς καὶ Πατριαρχικῆς μονῆς ταύτης τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἐν ἔτει ,ζριη μηνὶ Αὐγούστου † ,αχι [= 1610] ἰνδ. η'.

(29) ΑΡΙΘΜ. 29

Ὀνομασία

Τυπικὸν.

Ἐποχὴ

ΙΓ αἰῶνος.

Διαστάσεις

Μεμβρ. 0,28×0,20,4 φ. 179

Στίχοι σελ. 32. Σελ. μονόστηλοι.

Δέσιμον μετὰ δέρματος μέλανος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν.

Περιεχόμενον

Ὁ κῶδιξ οὗτος ἀρχικῶς ἦτο κτῆμα τῆς ἐν Χάλκῃ μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς συνήθους σημειώσεως (φ. 2) τοῦ Πατριάρχου Μητροφάνους:

(Συνεχίζεται)

---

[53]) **Περὶ τοῦ Πορφυρίου τούτου βλ. σημ. 12 παρ. καταλόγου.**

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ἡ εἰκοστὴ ἑβδόμη ἐπέτειος τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας ἑωρτάσθη καθ᾿ ἅπασαν τὴν Χώραν ἐν μέσῳ παλλαϊκοῦ συναγερμοῦ. Τοῦ πανηγυρικοῦ ἑορτασμοῦ μετέσχε καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ σημαιοστολισμοῦ καὶ πλουσίας φωταγωγήσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου.

Τὴν 29ην τοῦ μηνός, ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῆς Δημοκρατίας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλε συγχαρητήρια τηλεγραφήματα πρὸς τοὺς Ἐξοχ. Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας κ. Celâl Bayar, Πρόεδρον τῆς Μ. Ἐθνοσυνελεύσεως κ. Refık Koraltan, Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Adnan Menderes καὶ Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν κ. R. Nasuhioğlu.

Ἀφ᾿ ἑτέρου τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, προσκληθεῖσαν ἐπισήμως εἰς τὴν ἑορτήν, ἀντεπροσώπευσεν ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μελίτων, ὅστις, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Τουρκικοῦ Γραφείου κ. Ε. Μαυρίδου, μετέβη τὴν 10ην ὥραν τῆς 29ης τ. μ. εἰς τὸ Μέγαρον τῆς Νομαρχίας καὶ διεβίβασε, συμφώνως πρὸς τὸ Πρωτόκολλον, τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὸν Ἐξοχ. Νομάρχην καὶ Δήμαρχον τῆς Πόλεως Δρα Fahrettın Kerim Gökay, παραστὰς εἰς τὴν ἐν συνεχείᾳ γενομένην ἐν τῇ Νομαρχίᾳ δεξίωσιν τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος. Ἀκολούθως ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία παρηκολούθησεν ἀπὸ ὁρισθείσης Αὐτῇ θέσεως, ἐν τῇ ἐξέδρᾳ τῶν ἐπισήμων, τὴν ἐν τῇ πλατείᾳ Taksim διεξαχθεῖσαν στρατιωτικὴν παρέλασιν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

ΜΗΝΟΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.

Ἀδιαθεσία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συνεπείᾳ διαταραχῆς τοῦ πεπτικοῦ συστήματος, ἐδέησεν ὅπως παραμείνῃ κλινήρης ἐπί τινας ἡμέρας. Τὸν σεπτὸν Ἀσθενῆ ἐξήτασαν καὶ ἐνοσήλευσαν ὁ Καθηγητὴς τῆς Παθολογίας κ. Tevfik Sağlam *μετὰ τοῦ θεράποντος ἰατροῦ κ. Θ. Καραμουράτογλου.*

Συμπληρωθείσης τῆς θεραπείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐπανέλαβεν Αὕτη τὰ Προεδρικὰ ἐν τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ καθήκοντα ὡς καὶ τὰς ἄλλας Αὐτῆς ὑψηλὰς ἀσχολίας.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀδιαθεσίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἡ Σεβασμία Ἱεραρχία, ὁ ἱ. Κλῆρος καὶ τὸ εὐσεβὲς Πλήρωμα ἐπέδειξαν ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, πανταχόθεν δὲ ἐξεδηλώθησαν αἰσθήματα εὐλαβείας καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ Σεπτὸν Αὐτῆς πρόσωπον.

Πατριαρχικὴ Χοροστασία.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης τῇ Κυριακῇ 1ῃ τ. μ. ἐχοροστάτησεν, εὐλαβεῖ προσκλήσει τῆς οἰκείας ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς Κοντοσκαλίου.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας Λειτουργίας εἰς τὴν κοινοτικὴν αἴθουσαν τῶν τελετῶν, παρισταμένης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐψάλη ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους Ἁγιασμός, καθ' ὃν ὡμίλησαν ὁ Ἱ. Προϊστάμενος Ἀρχιμανδρίτης κ. Νικόδημος, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς κ. Θ. Καραμουράτογλους, ἰατρός, ὁ Διευθυντὴς τῆς κοινοτικῆς Σχολῆς κ. Κ. Νικολαΐδης καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Μορφωτικοῦ Συνδέσμου κ. Χ. Διαμάντογλους, ἰατρός, ἅπαντες ἐκφράσαντες τὴν χαρὰν τῆς Κοινότητος διὰ τὴν παρουσίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ὑπέβαλον Αὐτῇ τὰ βαθύτατα αὐτῶν σέβη.

Ἀπαντῶσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειαν Αὐτῆς ἐπὶ τῇ συντελουμένῃ ἐν τῇ Κοινότητι ἀνασυγκροτήσει, ὡμίλησε περὶ τῶν ἀγαθῶν τῆς Παιδείας καὶ τῆς ἀνάγκης ἐνισχύσεως τῶν σχολείων, καὶ ἐν τέλει κατέστεψε διὰ τῶν εὐλογιῶν Αὐτῆς τοὺς κοινοτικοὺς παράγοντας, τοὺς διδάσκοντας καὶ διδασκομένους ἐν τῇ αὐτόθι Σχολῇ, ὡς καὶ ἅπαντας τοὺς προσελθόντας.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατὰ τὴν ἀναχώρησιν Αὐτῆς ἐπεσκέφθη τὴν

ἕδραν τῆς τε Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος καὶ τοῦ Μορφωτικοῦ Συνδέσμου τῆς ὡς ἄνω Κοινότητος, συγχαρεῖσα τὰ μέλη τῶν Δ. Συμβουλίων αὐτῶν καὶ εὐχηθεῖσα ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἐπιδιωκομένου θεαρέστου σκοποῦ.

Τόσον κατὰ τὴν ἔλευσιν ὅσον καὶ κατὰ τὴν προπομπὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος θερμαὶ ἐγένοντο ἐκδηλώσεις πρὸς τὸ σεπτὸν Αὐτῆς πρόσωπον ἐκ μέρους τῶν κοινοτικῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ.

Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός.

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα Ὀκτώβριον ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐχοροστάτησε, κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τῶν Κυριακῶν 8ης καὶ 15ης τ. μ. ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος.

Κατὰ τὰς λοιπὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς τοῦ μηνὸς ἐχοροστάτησε, κατὰ τὴν τάξιν, ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μελίτων.

Πατριαρχικαὶ ἐπισκέψεις.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἐπεσκέφθη:

— Τῇ 3ῃ τ. μ. τὸ Συσσίτιον τοῦ ἱ. Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας Σταυροδρομίου, λαβοῦσα πληροφορίας παρὰ τῆς Κοσμητείας καὶ ἐνδιαφερθεῖσα περὶ τῆς καθόλου λειτουργίας αὐτοῦ.

— Τῇ 30ῇ τ. μ. τὴν ἱ. Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.

Ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μελίτων διαβιβάζων τὰ συγχαρητήρια Αὐτῆς ἐπεσκέφθη:

— Τῇ 5ῃ τ. μ. ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἑορτῇ τῆς Πορτογαλλίας τὸ ἐνταῦθα οἰκεῖον Προξενεῖον.

— Τῇ 8ῃ τ. μ. ἐπὶ τῇ ὀνοματικῇ ἑορτῇ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀργεντινῆς στρατηγοῦ Perron τὸν ἐνταῦθα Πρόξενον τῆς Ἀργεντινῆς.

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια.

Τῇ 31ῃ τ. μ. ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Βασιλέως τῆς Σουηδίας Γουσταύου τοῦ 5ου, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος ἐπεσκέφθη, ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἐπὶ τοῦ Γραφείου τοῦ Τύπου τῶν Πατριαρχείων Διακ. Συμεὼν Ἀμαρυλλίου, τὸ ἐνταῦθα οἰκεῖον Προξενεῖον καὶ διεβίβασε τῷ Ἐντιμ. Γεν. Προξένῳ τῆς Σουηδίας τὰ Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια, ὑπογράψας ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ ἀνοιγέντι βιβλίῳ.

Ἐπιστροφὴ Πατριαρχικῆς Ἀποστολῆς.

Τῇ 10ῃ τ. μ. ἐπανέκαμψεν ἐξ Ἑλλάδος ἡ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πριγκηποννήσων κ. Δωροθέου καὶ Αἴνου κ. Γερμανοῦ Πατριαρχικὴ Ἀποστολή, ἥν, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, προϋπήντησεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ὁ Πανοσ. Μ Πρωτοσύγκελλος κ. Μελίτων.

Ἄφιξις Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνιῶν.

Τὸν σιδηροδρομικῶς τῇ 8ῃ τ. μ. ἐκ Θεσσαλονίκης ἐπιστρέψαντα ἐνταῦθα Σεβ. Μητροπολίτην Κυδωνιῶν κ. Ἀγαθάγγελον ὑπεδέχθη, ἀπὸ μέρους τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μελίτων.

Ἐπισκέψεις.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἐπεσκέφθησαν:

— Ἡ Ἐφορία τῶν Σχολῶν τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου.

— Ἡ ἐκ Καναδᾶ κ. Μ. Παπαδοπούλου μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

— Οἱ ἐξ Ἀθηνῶν κ. κ. Π. Βασιλειάδης καὶ Χ. Στεφανίδης.

— Ὁ κ. Ἀ. Κώτσογλου, καθηγητής.

— Ὁ Ἔπαρχος Φαναρίου κ. Ζ. Menekşelioğlu.

— Ὁ Ἰ. Προϊστάμενος καὶ ἡ Ἐφοροεπιτροπὴ τῆς Κοινότητος Ἁγίου Δημητρίου Ξυλοπόρτης.

— Οἱ κ. κ. N. Pers καὶ B. Neydik.

— Ὁ Διευθυντὴς τῆς Μαρασλείου Σχολῆς κ. Γ. Σαββίδης μετὰ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ.

— Ἡ ἐξ Ἀμερικῆς δὶς Μ. Γαϊτάνου.

—Ὁ κ.Μ. Moyell ἀνταποκριτὴς τῆς Ἐφημερίδος London Dayly Miror.

— Ἡ ἐκ Θεσσαλονίκης κ. Β. Συμεωνίδου.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΜΗΝΟΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.

Οἱ ὡς βοηθοὶ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Μιχαὴλ ἐκλεγέντες Θεοφιλ. Ἐπίσκοποι Ἐλαίας κ. Ἀθηναγόρας καὶ Ναζιανζοῦ κ. χειροτονηθέντες ὁ μὲν πρῶτος τῇ Ἰεζεκιήλ, 14ῃ Σεπτεμβρίου, ὁ δὲ δεύτερος τῇ 17ῃ Σεπτεμβρίου, διὰ γραμμμάτων ἐξητήσαντο τὰς εὐχὰς καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἐνίσχυσιν ἐν τῇ νέᾳ αὐτῶν διακονίᾳ.

Ἀμφοτέροις ἐγένοντο τὰ προσήκοντα συγχαρητήρια καὶ εὐχετήρια γράμματα.

Ἱερὰ Μητρόπολις Καρπάθου καὶ Κάσου.

Αἰτήσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κάσου καὶ Καρπάθου ἐνεκρίθη ἡ εἰς διάκονον χειροτονία τοῦ Ἰωάννου Ἀλαβάτη, ἀποφοίτου Γυμνασίου.

Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή.

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος κατέγινε μὲ διάφορα εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν καὶ ἐσωτερικὴν ὀργάνωσιν τῆς Σχολῆς ἀναφερόμενα ζητήματα, προελθοῦσα εἰς τὰς προσηκούσας ἐπ' αὐτῶν ἀποφάσεις.

Ἅγιον Ὄρος.

Κατόπιν ὑποβληθείσης αἰτήσεως τοῦ Ἱερολογιωτάτου Διακόνου Καλλιστράτου Ἀνθίμου Ἁγιοταφίτου παρεσχέθη αὐτῷ ἡ ἄδεια, ἵνα ἐπισκεφθῇ τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Κανόνιον Σωτηρίου ἔτους 1951.

Καταρτισθέντος ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπῆς τοῦ Κανονίου τοῦ Σωτηρίου ἔτους 1951, ἀνεγνώσθη συνοδικῶς καὶ ἐνεκρίθη τὸ ὑποβληθὲν σχετικὸν Σχέδιον.

Ἀπονομὴ Ὀφφικίου.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Γενναδίου διὰ γράμματος αὐτοῦ ἐπαινέσαντος τὴν εὐσέβειαν, τὴν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν παντοειδῆ φιλανθρωπικὴν δρᾶσιν τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἐντιμοτάτου Ἀθανασίου Ἀλεξανδρίδου καὶ εἰσηγησαμένου τὴν ἀπονομὴν αὐτῷ ὀφφικίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης δι' Εὐεργετηρίου Αὐτῆς Γράμματος ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ Ὀφφίκιον τοῦ Ἄρχοντος Χαρτουλαρίου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Ἔναρξις μαθημάτων.

Τῇ 2ᾳ Ὀκτωβρίου ηὐλογήθησαν ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ τὰ ἐναρκτήρια τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1950—1951 διὰ τῆς καθιερωμένης ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς, ἧς προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Προύσης κ. Πολύκαρπος, Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας τῆς Σχολῆς.

Κατὰ ταύτην παρέστησαν ὁ Πανοσιολογιώτατος Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μελίτων, ἐκπροσωπῶν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, οἱ ἐκ τῶν Ἐφόρων Σεβ. Μητροπολῖται Λαοδικείας κ. Μάξιμος καὶ Σάρδεων κ. Μάξιμος, οἱ Καθηγηταὶ καὶ ἅπαντες οἱ Ἱεροσπουδασταί.

Ὁ Σχολαρχεύων καθηγητὴς Ἐλλογιμ. κ. Ἰ. Παναγιωτίδης προσεφώνησε τοὺς μαθητάς, ὑπομνήσας τὸν χαρακτῆρα καὶ τὸν προορισμὸν τῆς Σχολῆς καὶ ὑποδείξας τὰ πρὸς Αὐτὴν καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν Ἱεροσπουδαστῶν.

Τὴν ὅλην τελετὴν ἐπεσφράγισεν ὁ προεξάρχων Σεβ. Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας διὰ τῆς ἀκολούθου προσλαλιᾶς:

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,
Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλε,
Ἐντιμολογιώτατε Σχολαρχεύων,
Ἐλλόγιμοι Καθηγηταὶ καὶ
ἀγαπητοὶ ἱεροσπουδασταί.

Θείᾳ συνάρσει ἐν πλήρει κατ' ἄμφω ὑγείᾳ διανύσαντες τὸ ἀποιχόμενον σχολικὸν ἔτος 1949—50, χάριτι θείᾳ καὶ εὐλογίᾳ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐπ' αἰσίοις ἐγκαινιάζομεν νῦν τὴν ἔναρξιν τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1950—51.

Μετὰ τὴν εὔστοχον ἀγόρευσιν τοῦ ἐριτίμου Σχολαρχεύοντος κ. Ἰ. Παναγιωτίδου περιττὸν κρίνων, ὅπως μακρηγορήσω, καθῆκόν μου ἱερὸν θεωρῶ, ἵνα κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην στιγμὴν πρώτιστα καὶ μάλιστα θερμὰς ἐκφράσω εὐχαριστίας, ἀπὸ μέρους τῆς Ἐφορίας τῆς γεραρᾶς τροφοῦ ἡμῶν Σχολῆς, πρὸς τοὺς ἐλλογίμους Καθηγητὰς αὐτῆς διὰ τὴν μετ' ἐπαινετοῦ ζήλου διδασκαλίαν αὐτῶν ἐν αὐτῇ καὶ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν σχολικὸν ἔτος, ὡς τοῦτο ἐγνώσθη καὶ ἐκ τῆς πρότριτα ἀπαγγελίας τῆς βαθμολογίας τῶν μαθητῶν.

Ἐπίκαιρον δ' εἶτα κρίνω, ὅπως πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς ἱερολοχίτας ἡμῶν τὰς ἑξῆς ἀποτείνω πατρικὰς ὑποθήκας:

Ἀγαπητοὶ μαθηταί! Ἡ Ἐκκλησία, ὡς γνωστόν, ἀνέκαθεν εἶχε τοὺς πολεμίους τῆς πίστεως, τῶν ἱ. Κανόνων καὶ τῶν ἁγίων παραδόσεων αὐτῆς. Τοὺς πολεμίους αὐτῆς τούτους ἀντεμετώπιζε καὶ ἀντιμετωπίζει διὰ τῶν στελεχῶν αὐτῆς, ἅτινα ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ τῆς Θεολογίας φυτωρίῳ ἀρτίως κατηρτίσθησαν. Καὶ τῶν ἐν λόγῳ καλῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας ἄλλα μὲν τὸν δρόμον τελέσαντα καὶ τὴν πίστιν τηρήσαντα, ὡς ἄλλοι καλλίνικοι μάρτυρες ἐστεμμένοι διὰ τοῦ ἀμαράντου τῆς δόξης στεφάνου, ἐκ τῶν προσκαίρων εἰς τὰ αἰώνια μετέστησαν, ἄλλα δὲ ἐπιζῶντα καὶ νῦν ἔτι γενναίως τὸν ἱερὸν ἀγωνίζονται ἀγῶνα ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ δύο ὅμως μεγάλοι πόλεμοι τοῦ αἰῶνος ἡμῶν μεταξὺ τῶν χαινουσῶν πληγῶν, τὰς ὁποίας διήνοιξαν εἰς τὸ σῶμα τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπαισθητὴν ἀτυχῶς ἐπήνεγκον ἀλλοίωσιν ἐπὶ τὰ χείρω καὶ εἰς τὸ Χριστιανικὸν καὶ θρησκευτικὸν ἐν γένει πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἡμῶν καὶ καθαρῶς εἰπεῖν νέους ἐδημιούργησαν τῆς πίστεως, τῶν ἱ. Κανόνων καὶ τῶν ἁγίων παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας πολεμίους, οἵτινες—κατὰ τὴν Γραφὴν—ὡς λύκοι βαρεῖς σπαράσσουσι καθ' ἡμέραν τὴν ποίμνην τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τῶν νέων τούτων πολεμίων τῆς Ἐκκλησίας σεῖς θὰ εἶσθε μιᾷ τῶν ἡμερῶν οἱ ἀντάξιοι διάδοχοι τῶν καλῶν στελεχῶν αὐτῆς. Ἵνα ὅμως γένησθε τοιοῦτοι δέον ν' ἀποκτήσητε τὰ ἀπαιτούμενα ὅπλα καὶ ἐφόδια. Αὐτὰ δέ, ἀγαπητοί μου, θὰ τὰ ἀποκτήσητε ἐνταῦθα, ἐν τῷ παλαιφάτῳ τούτῳ τῶν θείων μουσῶν Σεμνείῳ ἡμῶν. Βλέπετε πόσους ἥ τε Ἐκκλησία καὶ ἡ Ἐφορία ἡμῶν παρὰ τὸ ἀντίξοον τῶν νῦν συνθηκῶν καὶ περιστάσεων καταβάλλουσι πόνους καὶ μόχθους, ἵνα κατὰ τὸ ἐνὸν ἄνετον καταστήσωσι τὴν ἐνταῦθα μόρφωσιν ἡμῶν. Ὅθεν ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ λόφῳ, μακρὰν τῆς κοινωνικῆς τύρβης, ἀπερίσπαστοι, ἔχετε ὅλον τὸν εὔκαιρον χρόνον, ἵνα διὰ τῆς λιπαρᾶς μελέτης τῶν καθ' ἡμέραν μαθημάτων ὑμῶν, τῶν συγγραμμάτων τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων καὶ ἄλλων ψυχωφελῶν τοιούτων καὶ τῶν σοφῶν διδαγμάτων τῶν ἐλλογίμων Καθηγητῶν ὑμῶν καταρτισθῆτε ἀρτίως καὶ οὕτω πάνοπλοι καὶ ἐν πλήρει ἐπιγνώσει τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς ὑμῶν ἀποδυθῆτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ δεόντως τιμήσητε Αὐτήν τε καὶ τὴν γαλουχοῦσαν ὑμᾶς Σχολήν. Τηρῆτε δ' ἀείποτε τὴν ἔνδοξον σημαίαν καὶ τὸ ἱερὸν ὄνομα τῆς διεθνοῦς φήμης Σχολῆς ἡμῶν διὰ τῆς χρηστοήθους πολιτείας ὑμῶν ἐκτός τε καὶ ἐντὸς αὐτῆς. Ἐστὲ δ' ἅμα νομοταγεῖς καὶ πειθαρχικοὶ πρός τε τὸν κανονισμὸν τῆς Σχολῆς καὶ τὰς ἐντολὰς τῆς Σχολαρχίας.

Ἐν κατακλεῖδι δὲ καθῆκον ἱερὸν ἐπιβάλλει ἡμῖν, ὅπως ἀπὸ μέρους τῆς Ἐφορίας τῆς Σχολῆς θερμῶς εὐχαριστήσω ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ καὶ πάντας μέν, ἰδίᾳ δὲ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς Ἡγέτας τοῦ Κράτους ἡμῶν ὑπὸ τὴν ἄμεσον αἰγίδα καὶ προστα-

σίαν τῶν ὁποίων ἀπροσκόπτως λειτουργεῖ ἡ Σχολὴ ἡμῶν. Ὡσαύτως δὲ θερμὰς ἐκφράζει ἡ Ἐφορία εὐχαριστίας τῇ τε Α. Θ. Παναγιότητι, τῷ Οἰκ. Πατριάρχῃ κ. κ. Ἀθηναγόρᾳ, τῷ διὰ τοῦ Πρωτοσυγκέλλου Αὐτοῦ κ. Μελίτωνος ἐκπροσωπουμένῳ νῦν ἐνταῦθα, καὶ τῇ Ἁγ. καὶ Ἱ. Συνόδῳ διὰ τὸ ἄγρυπνον καὶ ἐνδελεχὲς ἐνδιαφέρον αὐτῶν ὑπὲρ τῆς Σχολῆς ἡμῶν.

Ἐπισφραγίζων ἐν τέλει τὰ ἀπέριττα ρήματά μου ταῦτα θερμῶς δέομαι τοῦ Παναγάθου, ὅπως ἀμετάπτωτον Οὗτος χαρίσηται καὶ κατὰ τὸ ἐπιὸν σχολικὸν ἔτος τὴν ὑγείαν τοῖς τε διδάσκουσιν ἐν τῇ τροφῷ ἡμῶν Σχολῇ καὶ τοῖς διδασκομένοις ἐν αὐτῇ, καὶ πλούσιον ἅμα ἐκπέμπῃ αὐτοῖς τὸν ἄνωθεν φωτισμόν, ἵνα ἀξιωθῶμεν ἐν τῇ λήξει τοῦ ἔτους πλούσιον καὶ αὖθις νὰ δρέψωμεν τὸν ἀμητὸν αὐτοῦ πρὸς χαρὰν πάντων ἡμῶν καὶ δόξαν τῆς τε γεραρᾶς Σχολῆς ἡμῶν καὶ τῆς στρατευομένης Μητρὸς Ἐκκλησίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ἐκλογὴ Ἀρχιεπισκόπου.

Γενομένων πασῶν τῶν ἀπαιτουμένων, συνῳδὰ τῷ Καταστατικῷ Χάρτῃ τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου, προκαταρκτικῶν διὰ τὴν Ἀρχιεπισκοπικὴν ἐκλογὴν Κύπρου ἐργασιῶν, συνῆλθεν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πάφου κ. Κλεόπα, Τοποτηρητοῦ τοῦ χηρεύοντος Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου Κύπρου, τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἡ Γενικὴ Ἐκλογικὴ Συνέλευσις, ἀπαρτιζομένη ἐκ τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Τοποτηρητοῦ, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κιτίου κ. Μακαρίου, τοῦ Θεοφ. Χωροεπισκόπου Σαλαμῖνος κ. Γενναδίου, ἀντιπροσώπου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυρηνείας κ. Κυπριανοῦ, τῶν 12 ἐξ ὀφφικίου μελῶν τῆς Συνελεύσεως, καὶ τῶν 60 κληρικῶν καὶ λαϊκῶν αἱρετῶν γενικῶν ἀντιπροσώπων, ἥτις προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου.

Μετὰ τὴν νενομισμένην τελετήν, ὁ Πρόεδρος προσφωνῶν τὰ Μέλη ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, μεθ' ὃ ἐγένετο μυστικὴ ψηφοφορία, καθ' ἣν Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου ἀνεδείχθη ὁ Μητροπολίτης Κιτίου κ. Μακάριος διὰ ψήφων 77 ἐπὶ 78. Ἅμα τῇ ἐκλογῇ ὁ Θεοφιλ. Χωροεπίσκοπος Σαλαμῖνος κ. Γεννάδιος διὰ προσφωνήσεως συνεχάρη τὸν ἐκλεγέντα Ἀρχιεπίσκοπον, ὁ ὁποῖος ἀπήντησεν εὐχαριστῶν.

Ἀκολούθως ὁ νεοεκλεγεὶς Ἀρχιεπίσκοπος ἐν ἐπισήμῳ πομπῇ κατῆλθεν εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἔνθα ἐγένετο ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως.

Μετὰ τὴν θρησκευτικὴν ἱεροτελεστίαν, ὁ Θεοφιλ. Χωροεπίσκοπος Σαλαμῖνος κ. Γεννάδιος ἀνέγνωσε τὸ ὑπόμνημα τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν Κανονικὴν Πρᾶξιν τῆς Ἐνθρονίσεως.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πάφου διὰ καταλλήλου προσφωνή-

σεως ἐνεχείρισεν τὴν ποιμαντορικὴν ῥάβδον εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον. Εἶτα ὁ Ἀρχιερατικῶς Ἐπίτροπος Ἀμμοχώστου κ. Ἰάκωβος Παύλου ἀπήγγειλεν ἀπ' ἄμβωνος τὸν προσαγορευτήριον λόγον, ἡ δὲ Α. Μακαριότης ἐξεφώνησεν ἐν τέλει τὸν ἐνθρονιστήριον Αὐτῆς λόγον.

Ληξάσης οὕτω τῆς τελετῆς ἡ Α. Μακαριότης ἀνῆλθεν εἰς τὸ Μέγα Συνοδικόν, ἔνθα ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τῶν Ἀρχιερέων, τῶν Συνδέσμων καὶ τοῦ πλήθους.

Κατωτέρω καταχωρίζονται τὰ ἀνταλλαγέντα μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Α. Μακαριότητος τηλεγραφήματα:

Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἀθηναγόραν.

Εἰς Φανάριον, Σταμπούλ.

Συγκαταβάσει Κυρίου, ἐκδηλωθείσῃ διὰ ψήφου Κλήρου καὶ λαοῦ, ἐκλεγέντες ἐνθρονισθέντες σήμερον ἀνελάβομεν διακυβέρνησιν Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου Κύπρου. Αἰτούμεθα εὐχὰς Ὑμετέρας Γερασμιωτάτης Παναγιότητος εἰς ἐκπλήρωσιν ἱερῶν ἡμῶν καθηκόντων.

Λευκωσία, 20/10/950.

Ὁ Κύπρου **Μακάριος.**

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον.

Λευκωσίαν.

Ἐγκαρδίως συγχαίροντες ἐκλογῇ Ὑμετέρας Μακαριότητος Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον, εὐχόμεθα πᾶσαν παρὰ Κυρίου ἐνίσχυσιν πρωθιεραρχικῷ Αὐτῆς ἔργῳ.

Φανάριον, 22/10/950.

Πατριάρχης **Ἀθηναγόρας.**

Βιογραφικὸν Σημείωμα.

Ἡ Α. Μακαριότης ἐγεννήθη τῷ 1913 ἐν τῷ χωρίῳ Ἄνω Παναγία τῆς Πάφου, ἔνθα καὶ διήκουσε τὰ πρῶτα γράμματα. Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας κλίνων πρὸς τὴν Ἱερωσύνην, εἰσῆλθεν ὡς δόκιμος ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Κύκκου, φοιτῶν συνάμα καὶ εἰς τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον, ἐξ οὗ ἀπεφοίτησε τῷ 1936. Τῷ 1938 ἐχειροτονήθη Διάκονος καὶ ἀπεστάλη ὡς ὑπότροφος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Περατώσας τὰς Θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν ἔτει 1942, παρηκολούθησεν ἐπί τι διάστημα μαθήματα ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ τοῦ Ἀθήνησι Πανεπιστημίου. Ἐπιστρέψας εἰς Κύπρον μετέβη καὶ πάλιν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα τῷ 1946 ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον, διορισθεὶς Ἱερ. Προϊστάμενος καὶ Ἱεροκῆρυξ τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Πειραιῶς.

Τὸ δὲ αὐτὸ ἔτος 1946 ἐστάλη μὲ ὑποτροφίαν εἰς τὸ ἐν Βοστώνῃ τῆς Ἀμερικῆς Πανεπιστήμιον τοῦ Χάρβαρτ, δι' ἀνωτέρας Θεολογικὰς σπουδάς. Ἐν Ἀμερικῇ ἔτι εὑρισκόμενος ἐξελέγη τῷ 1948 Μητροπολίτης Κιτίου.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

«ΗΘΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ»

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ

Ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Κυδωνιῶν ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ

Διὰ πρώτην φορὰν δημοσιεύεται ἀξιόλογον βιβλίον, ἀσχολούμενον περὶ τῶν ποιημάτων Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ. Οὐδεμία μελέτη συστηματικὴ ἔχει δημοσιευθῇ Ἑλληνιστὶ μέχρι σήμερον ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας. Διὰ τοῦτο ὁ Παπαρρηγόπουλος εἰς τὴν Ἱστορίαν του—ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸν Βιλεμαίν—ἐκθειάζων τὴν ποιητικὴν ἰδιοφυΐαν τοῦ Γρηγορίου, ἐκφράζει τὴν λύπην του οἱονεὶ διότι ὁ κόσμος αὐτὸς τῶν ἐπῶν τυγχάνει ἄγνωστος.

Ὁ Μητροπολίτης Κυδωνιῶν κ. Ἀγαθάγγελος ἀνέγνωσε μὲ προσοχὴν τὰς 18.000 στίχων ποὺ εἶναι Δογματικοί, Ἠθικοί, Ἱστορικοὶ καὶ Γνωμικοὶ καὶ μετὰ μακρὰν δημοσίευσιν διαφόρων ἀναλύσεων ἐπῶν τοῦ Γρηγορίου εἰς τὴν «Ὀρθοδοξίαν» ἐξέλεξε πρὸς καταρτισμὸν μελέτης φιλολογικῆς καὶ θρησκευτικῆς τὰ Ἠθικὰ ἔπη ὡς μᾶλλον ἐνδιαφέροντα.

Ὀλίγα ἔχουν δημοσιευθῇ μόνον περὶ τῶν γνωμικῶν ὧν ἡ γλῶσσα εἶναι πολὺ εὐκολωτέρα τῶν ἄλλων—ἕως πέντε ἄρθρα εἰς τὸ περιοδικὸν «Τρεῖς Ἱεράρχαι» ἐν Ἀθήναις πρὸ δεκαπενταετίας. Ἐμελέτησεν ὅμως· ὡς φαίνεται, καλὰ τὰ προιήματα ὁ λογογράφος Μωραϊτίδης, ὁ ὁποῖος μόνος ἔχει δημοσιεύσῃ πρὸ 35 ἐτῶν εἰς βιβλιάριον μόνον τὴν παράφρασιν τῶν δύο πρώτων ἐκ τῶν 40 Ἠθικῶν (Παρθενίης ἔπαινος καὶ Ὑποθῆκαι παρθένοις). Μεγάλην ἐργασίαν ἐπὶ τοῦ Γρηγορίου (πεζοῦ καὶ ἐμμέτρου) ἔχει κάμῃ καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Κρακοβίας, ἀποθανὼν τελευταίως χωρὶς τὰ δημοσιεύσῃ τι ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυδωνιῶν εἰργάσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κειμένου Migne τῶν Λατινικῶν μεταφράσεων καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰ ὀλίγων σχολίων.

Τὰ ἔπη τοῦ Γρηγορίου εἰς τὴν πρώτην ὄψιν δὲν παρουσιάζουν θερμότητα καὶ γοητείαν, ἀλλ' ὅσον τὰ οἰκειώνεσαι καὶ προχωρεῖς εἰς τὴν μελέτην των εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ ἐνδιαφέρον καὶ γλυκύτητα. Θαυμασμὸν μεγάλον ἔτρεφεν ὁ Βιλεμαὶν—ἀνὴρ λόγιος καὶ κλασικῆς μορφώσεως—χρηματίσας καὶ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ἐν Γαλλίᾳ τὸ 1830. Εἰς τὸ ἔργον του: «Ἡ Ἱερὰ Ρητορεία κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα», μεταφρασθὲν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὑπὸ τοῦ Σταματιάδου (ἐν Σάμῳ) τὸ 1880, θαυμάζει τὴν ποίησιν τοῦ Γρηγορίου καὶ ἔχει ἐλάχιστα ἀποσπάσματα, τὰ ὁποῖα, ὡς φαίνεται, μετέφρασεν ἐκ τῆς Λατινικῆς μεταφράσεως, ὄχι βεβαίως Migne, διότι αὐτοῦ ἡ ἔκδοσις τῶν ἐπῶν ἔγινεν εἰς τὸ 1857. Εἶχεν ὑπ' ὄψιν

τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1610 (Παρίσιοι), εἰς τὴν ὁποίαν εὕρῆκε τὰς μεταφράσεις δύο σπουδαίων Λατίνων μοναχῶν τοῦ Μαρκέλλου καὶ τοῦ Βιλίου. Τῶν ἰδίων τὰς μεταφράσεις ἔχει καὶ ὁ Migne. Ὅλα δὲ μετεφράσθησαν καὶ εἰς μέτρα ἀρχαῖα Λατινιστί, καὶ δὴ εἰς ὃ μέτρον εἶναι καὶ τὸ πρωτότυπον.

Ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ἠθικῶν ποιημάτων» παρατηρεῖ ὅτι τὴν μελαγχολίαν ἐν τῇ ποιήσει — τελείως ἄγνωστον εἰς τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς — εἰσήγαγε πρῶτος ὁ Ναζιανζηνός. Μετρικῶς εἶναι τέλεια ὅλα τὰ ἔπη, σοφά, ἀνήκουν εἰς ποιητικὴν μεγαλοφυΐαν. Ἡ Πατρολογία ὁμιλεῖ περὶ Ἠθικῶν ποιημάτων τοῦ Γρηγορίου, εἰς τὰ ὁποῖα συναντᾷς ποιητὴν γράφοντα παράλληλα καὶ ὅμοια μὲ τὸν Μέγαν Βασίλειον, ἀλλὰ ζωηρότερα καὶ «ἡδυσμένῳ λόγῳ», ὅπως λέγει ὁ Ἀριστοτέλης.

Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ ἡ ψυχὴ ἦτο ποιητική. Ἠσθάνετο τὸν ἑαυτόν του νὰ περικυκλώνεται ἀπὸ τὸν ἐσωτερικόν του κόσμον, νὰ ἀκούῃ τὸν Θεὸν εἰς τὸν ψίθυρον τοῦ πρασίνου ἢ τοῦ νεροῦ, νὰ περνᾷ ἀπὸ πλησίον του μὲ τὸ ἄρωμα τοῦ ῥόδου, νὰ κρύπτεται εἰς τὸ κρυφὸ χαμόγελο τοῦ ἀῤῥώστου παιδιοῦ τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς τὴν μόνωσίν του πλάθει νέον κόσμον. Ἤξευρεν ὅτι ἡ καρδία μας ξεπερνᾷ τὴν ζωήν. Ἡ ἡμέρα, ἡ νύκτα, τὸ στόμα του, ἡ γραφὶς τοῦ ἦσαν χρήσιμα πράγματα, οἱ ἔμπιστοί του, οἱ θησαυροί του. Ὡσὰν τὰ Χερουβεὶμ ἤξευρε νὰ ὑμνῇ τὸν Θεόν, τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐδῶ τὸ σπίτι τοῦ Θεοῦ. Εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ὅπου διαρκῶς ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὴν ἀκτήν, καὶ εἴμεθα τόσον παροδικοί, ὑπάρχει ἐν τούτοις κάτι τὸ ὁποῖον μένει καὶ μᾶς μυεῖ, αὐτὸ μονάχα ἀξίζει. Δὲν πρέπει νὰ φοβούμεθα τὸν θάνατον, δὲν εἶναι πάντοτε κακός. Ὁ ἥρως, ὁ μάρτυς, ἀρχίζει νὰ γεννᾶται τὴν ὥραν καθ' ἣν πίπτει. Εἴμεθα συγχορδία ἀμύθητη, ἀναδιδομένη ἀπὸ τὴν συνύφανσιν τοῦ μηδενὸς καὶ τῆς ὑπάρξεως.

Εὐτυχὴς ὁ Ἅγιος Κυδωνιῶν ὁ ὁποῖος ἠσχολήθη μὲ τὴν μελέτην τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ ἠγάπησε τὰ ἔργα του, καὶ ἐνέκυψεν εἰς τὰς ὡραίας σελίδας τῶν ποιημάτων του, καὶ ἠξιώθη νὰ γράψῃ ἐπάνω εἰς αὐτὰς ἕνα ὡραῖον βιβλίον, νὰ μᾶς κάμῃ ἀκροατὰς μουσικῆς ὑψηλῆς, προσκυνητὰς ἱεροῦ χώρου. Μᾶς καλεῖ ν' ἀκούσωμεν τὴν πηγὴν ἡ ὁποία τρέχει, τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ποὺ καταβαίνει ὡσὰν τὴν ἐαρινὴν βροχὴν εἰς τὴν διψῶσαν καὶ αὐχμηρὰν γῆν.

ORTODOKSİA — Ahlâkî ve Dinî Resale
İmtiyaz sahibi ve Umum neşriyat Müdürü : ADALAR MİTROPOLİTİ DOROTEOS YEORGİADİS
Mahal İdare: Büyükada, Kanarya sok., No. 16, İstanbul.
Basıldığı yer ve tarih : Çituri Biraderler, 18 Kasım 1950.